Lietas arhīva Nr. C-1624-22/22
ECLI:LV:RPPT:2022:0214.C68489921.3.S

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā
Rīgā, 2022. gada 14. februārī

Rīgas pilsētas Pārdaugavas tiesa tiesnese S.Sondare rakstveida procesā izskatīja civillietu /pers. A/ un /pers. B/ prasībā pret likvidējamo SIA /nosaukums/ un /pers. C/ par likvidatora atcelšanu.

Aprakstošā daļa

[1] 2021. gada 18. oktobrī /pers. A/ un /pers. B/ (turpmāk prasītāji), pamatojoties uz Komerclikuma 318.[1] pantu, 321. panta otru un trešo daļu, cēla tiesā prasību pret likvidējamo SIA "KOALA" un /pers. C/, lūdzot tiesu atcelt /pers. C/ no likvidējamās SIA "KOALA" likvidatora amata, un iecelt par Likvidējamās SIA /nosaukums/likvidatoru /pers. E/.

Prasības pieteikumā norādīts, ka 2020. gada 15. Janvārī, pamatojoties uz Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistra valsts notāra 22.11.2019 lēmumu Nr. 6-12/140956, izbeigta SIA "KOALA", turpmāk – Sabiedrība, darbība, kurā prasītāji ir 100% dalībnieki un bijušie valdes locekļi.

2020. gada 3. aprīlī, pamatojoties uz Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistra valsts notāra lēmumu, uzsākta Sabiedrības likvidācija, un par Sabiedrības likvidatoru iecelts /pers. C/, turpmāk – Likvidators.

Prasītājs/pers. A/ nekavējoties sazinājies ar Likvidatoru, ticies ar viņu klātienē, uzrādījis Sabiedrības aktīvus. Dalībnieki ar lielāku rūpību pat līdz prasības celšanas dienai uzglabā Sabiedrības dokumentāciju par visiem tās pastāvēšanas gadiem. Likvidators pats personīgi, tiekoties ar /pers. B/ 2020. gadā vasarā pārliecinājies gan par dokumentu, gan arī par Sabiedrības esošo aktīvu esamību, bet nav izrādījis nekādu interesi par to pārņemšanu savā valdījumā vai par preces realizāciju, kā to Likvidatoram uzliek likums.

2021. gada augustā beigās prasītāji saņēmuši Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas paziņojumu, ka pret prasītājiem ir ierosināta tiesvedība civillietā Nr. C30637921 ar prasītāju Likvidējamās SIA /nosaukums/, likvidatoru par zaudējumu piedziņu 95 803,98 *euro* apmērā. Prasībā tostarp ir norādīts, ka: "[..] pieprasot nepieciešamo informāciju no Prasītājas bijušajām amatpersonām, tika konstatēts, ka Prasītājas bijušās amatpersonas ne vien nesniedz Prasītājas pārstāvim, kā Prasītājas likvidatoram pieprasīto informāciju par Prasītāju un Prasītāja aktīviem, tādējādi klaji ignorējot savu likumisko pienākumu [..]", kas galīgi neatbilst īstenībai un šie fakti tika sagrozīti apzināti no Likvidatora puses.

Prasītāji ir veikuši Likvidatora personības pārbaudi, un noskaidrojuši ka Likvidators iespējams, agrāk ir tiesāts par sevišķi smagiem noziegumiem t.sk., par izspiešanām, laupīšanām un dokumentu viltošanām personu grupā. Tāpat ir noskaidrots, ka Likvidators ir apsūdzētais kriminālprocesā, kurā turpinās iztiesāšanas process Nr.11512000916 tiesā.

Prasītāji uzskata, ka šī persona varētu būt bīstama gan sabiedrībai kopumā, gan tieši likvidācijas procesā iesaistītajām personām, t.sk. - likvidējamā uzņēmuma dalībniekiem. Likvidācijas process ir tikai aizsegs Likvidatora tādu noziedzīgo darbību īstenošanai, kuru pamatā ir mēģinājums pārņemt savā valdījumā dalībnieku personīgo nekustamo un kustamo mantu.

Likvidators, pat neiegūstot nekādu informāciju par iespējamām Sabiedrības saistībām un kreditoriem, nepamatoti, apzināti pārkāpjot likuma noteikumus, ir noteicies kreditoru pieteikšanas termiņu 1 mēnesi, nevis nosakot garāku 3 mēnešu termiņu, kas no krietna un rūpīga saimnieka mērauklas būtu loģisks solis, lai apzinātu visus kreditorus. Šajā laikā dalībnieki nav iesnieguši kreditoru pieteikumus, jo, diemžēl, tiem nebija nekādas informācijas par uzņēmuma likvidācijas procesa uzsākšanu, līdz ar to prasītāji ir zaudējuši tiesības piedalīties un kontrolēt Sabiedrības likvidācijas procesu, kas arī bija Likvidatora mērķis.

Likvidatoram nebija tiesības turpināt Sabiedrības likvidāciju, jo Sabiedrībai ir visas maksātnespējas procesa pazīmes un Likvidatoram bija pienākums iesniegt tiesā prasību par Sabiedrības maksātnespējas procesa pasludināšanu, nevis klaji pārkāpjot visas likuma normas, turpināt Sabiedrības darbību, realizējot savu negodprātīgu rīcību.

[2] 2022. gada 3. janvārī tiesā saņemti atbildētāja /pers. C/ paskaidrojumi par celto prasību, no kuriem izriet, ka atbildētājs prasību neatatzīst *(lietas 42.-48.lapa)*. Norāda,ka prasības pieteikumā sniegtais lietas faktisko apstākļu izklāsts ir fragmentārs un tajā tiek apzināti sagrozīti un/vai noklusēti vairāki būtiski apstākļi, lai radītu patiesībai neatbilstošu priekšstatu par atbildētāja un prasītāju rīcību Sabiedrības likvidācijas ietvaros.

Sabiedrības darbība tika izbeigta, pamatojoties uz Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistra valsts notāra 22.11.2019. lēmumu Nr. 6-12/140956. No minētā izriet secinājums, ka komercsabiedrības darbības izbeigšana uz komercreģistra iestādes lēmuma pamata liecina par komercsabiedrības amatpersonu / dalībnieku pieļautiem būtiskiem pārkāpumiem, kas bijuši par pamatu konkrētās komercsabiedrības piespiedu izslēgšanai no dalības komerciālā apgrozībā ar valsts tiešās pārvaldes iestādes lēmumu.

Likvidatora pienākumu izpildes ietvaros, apkopojot un pārbaudot Sabiedrības likvidatora rīcībā esošo informāciju par Sabiedrību, kā arī pieprasot nepieciešamo informāciju no Sabiedrības bijušajām amatpersonām, konstatēts, ka Sabiedrības bijušās amatpersonas ne vien nesniedz atbildētājam kā Sabiedrības likvidatoram pieprasīto informāciju par Sabiedrību un tās aktīviem, tādējādi klaji ignorējot savu likumisko pienākumu, bet arī, ieņemot Sabiedrības atbildīgo amatpersonu amatus, iespējams, bija ļaunprātīgi un tīši izsaimniekojušas Sabiedrības mantu.

Komunikācijas rezultātā tika daļēji atgūti Sabiedrības pamatlīdzekļi – atbildētājam kā Sabiedrības likvidatoram uz pieņemšanas - nodošanas akta pamata tika nodota Sabiedrības īpašumā esošā kustamā manta – transportlīdzeklis /TL marka/ 750 ar valsts reģistrācijas numuru /reģistrācijas numurs/. Nekāda cita pieprasītā informācija atbildētājam netika sniegta un pieprasītie dokumenti netika nodoti.

Nevar atzīt par pamatotu prasītāju argumentu, ka atbildētājam kā Sabiedrības likvidatoram bija pienākums iesniegt tiesā Sabiedrības maksātnespējas procesa pieteikumu, pamatojoties uz Komerclikuma 323. pantu. Konkrētajā gadījumā minētie kritēriji neizpildās, jo, pirmkārt, prasītāju bezdarbības dēļ atbildētājs līdz pat šo paskaidrojumu sagatavošanas dienai nav saņēmis pieprasīto informāciju par visas Sabiedrības mantas sastāvu un atrašanās vietu, kā rezultātā Sabiedrības faktiskais mantas sastāvs joprojām nav pilnībā noskaidrots. Otrkārt, prasītāju rīcības dēļ Sabiedrībai pastāv iepriekšminētās prasījuma tiesības pret prasītājiem kā Sabiedrības debitoriem par zaudējumu atlīdzības piedziņu.

Atbildētājam kā Sabiedrības likvidatoram nav pienākums sekmēt sabiedrības dalībnieku ekonomisko interešu realizāciju un līdz ar to nav arī pienākuma būt lojālam pret sabiedrību un sabiedrības dalībnieku interesēm, bet jānodrošina likvidatora pienākumu izpilde un likvidācijas mērķu sasniegšana, apzinot un atgūstot Sabiedrības mantu un no tās sedzot Sabiedrības kreditoru prasījumus. Tas, ka prasītāji vienlaikus ir gan Sabiedrības dalībnieki, gan arī tās bijušās amatpersonas, nerada pamatu viņu atbrīvošanai no atbildības par rīcību valdes locekļu amata pilnvaru laikā, kā arī likumisko pienākumu nepildīšanu pēc šo pilnvaru beigām.

Atbildētājs, atsaucoties uz Komerclikuma 318.[1] panta sesto daļu un Komerclikuma 324. panta trešo daļu norāda, ka kreditoru prasījumu pieteikšanas termiņu likvidācijas gadījumā ir noteicis likumdevējs, kas pats par sevi norāda uz šī termiņa samērīgumu.

Uzskata, ka prasītāji nav norādījuši ne uz vienu no tiesību normās paredzētajiem pamatiem, kuru dēļ atbildētājs nevarētu ieņemt Sabiedrības likvidatora amatu. Tādi apstākļi kā atbildētāja iespējamā iepriekšējā sodāmība, kā arī citi prasības pieteikumā norādītie apstākļi neietilpst Komerclikuma 319. panta pirmajā daļā, 221. panta ceturtajā daļā un 304. panta trešajā daļā paredzēto ierobežojumu skaitā, kuru saraksts turklāt uzskatāms par izsmeļošu. Prasītāju norādītie apstākļi nevar būt par pamatu Sabiedrības likvidatora atcelšanai.

[4] Ar Rīgas pilsētas Pārdaugavas tiesas 2022. gada 13. janvāra lēmumu lietas izskatīšana noteikta rakstveida procesā 2022. gada 14. februārī.

Par lietas izskatīšanas vietu un laiku, sprieduma saņemšanas iespējām, informējot par tiesas sastāvu, kas izskatīs lietu un izskaidrojot tiesības pieteikt noraidījumu tiesnesim, pusēm paziņots likumā noteiktajā kārtībā.

[5] 2022. gada 31. janvārī tiesā saņemta prasītāju atsauksme uz atbildētāja rakstveida paskaidrojumiem kurā ietverti jau prasības pieteikumā norādītie argumenti un papildus paskaidrojumi attiecībā uz atbildētāja /pers. C/ paskaidrojumā minētajiem apstākļiem *(lietas 79.-87.lapa).*

Prasītāji norāda, ka likvidators patiesībā nemaz nevēlas pārņemt Sabiedrības mantu un dokumentāciju, jo prasītāji 2022. gada 6. janvārī uz likvidatora elektronisko pastu un pa pastu nosūtījuši likvidatoram uzaicinājumu 2022. gada 12. janvārī plkst. 9.30 ierasties Sabiedrības juridiskajā adresē un pārņemt dokumentus un mantu. No zvērināta tiesu izpildītāja A.Spores 2022. gada 12. janvāra akta redzams, ka uzaicinājumā norādītajā laikā likvidators neieradās un ne dokumentus, ne mantu nepārņēma.

Atbildētājam, kā likvidatoram, pildot tam ar likumu uzlikto pienākumu, iesniedzot Valsts ieņēmumu dienestam Sabiedrības gada pārskatu par periodu no 2020. gada 1. janvāra līdz 2020. gada 31. decembrim bija jāsniedz pieteikums tiesā par Sabiedrības maksātnespējas procesa pasludināšanu, nevis, ignorējot pašu iesniegto un parakstītu Sabiedrības gada pārskatā ietverto informāciju par Sabiedrības esošām parādsaistībām, 2021. gada 22. jūlijā vērsties tiesā pret prasītājiem par zaudējumu piedziņu.

Motīvu daļa

[6] Tiesa, novērtējot prasības pieteikumu kopsakarā ar lietas materiālos esošiem rakstveida pierādījumiem, atzīst, ka celtā prasība nav pamatota un ir noraidāma.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 190. panta otro daļu, tiesa spriedumu pamato ar apstākļiem, kas nodibināti ar pierādījumiem lietā un atbilstoši Civilprocesa likuma 192. pantam, tiesa taisa spriedumu par prasībā noteikto prasības priekšmetu un uz prasībā norādītā pamata, nepārsniedzot prasījuma robežas.

No lietas materiāliem izriet, ka 2020. gada 3. aprīlī, pamatojoties uz Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistra valsts notāra 2020. gada 3. aprīļa lēmumu uzsākta SIA "KOALA" likvidācija, un par Sabiedrības likvidatoru iecelts likvidators – /pers. C/ *(lietas 28-30.lapa).*

No Tiesu informācijas sistēmā iekļautajām Uzņēmumu reģistra ziņām secināms ka, laika posmā no 1996. gada līdz 2018. gada oktobrim prasītāji bija sabiedrības valdes locekļi, savukārt no 2019. gada 5. jūlija prasītāji ir sabiedrības patiesā labuma guvēji.

[6.1] Saskaņā ar Komerclikuma 321. panta otro daļu, likvidatoru var atcelt ar tiesas nolēmumu, pamatojoties uz dalībnieka vai trešās personas pieteikumu, ja tam ir svarīgs iemesls. No minētā izriet, ka likvidatoru tiesa var atcelt tikai tajā gadījumā, ja tam ir svarīgi iemesli.

Prasītāji, kā pamatojumu likvidatora atcelšanai, norādījuši iespējamo likvidatora iepriekšējo sodāmību un apstākļus, ka likvidators tikai daļēji pārņēmis Sabiedrības īpašumā esošo kustamo mantu, pēc prasītāju aicinājuma nav pārņēmis Sabiedrības mantu un dokumentāciju, kā arī ceļot tiesā prasību par zaudējumu piedziņu, prasības pieteikumā norādījis faktus, kas neatbilst īstenībai un noteicis nesamērīgi īsu kreditoru prasījumu pieteikšanās termiņu.

Tiesa konstatē, ka lietas materiāliem pievienots 2020. gada 29. jūnija prasītājiem adresēts pieprasījums par informācijas sniegšanu, kurā lūgts nekavējoties, bet ne vēlāk kā 10 (desmit) dienu laikā sniegt likvidatoram pieprasījumā minēto informāciju un nodot pieprasījumā minētos dokumentus *(lietas 53-54).*

Saskaņā ar likuma "Par grāmatvedību" 2. pantu par grāmatvedības kārtošanu un visu saimnieciskos darījumus apliecinošo dokumentu oriģinālu, kopiju vai datu attēlu saglabāšanu ir atbildīgs uzņēmuma vadītājs, kas sabiedrībās ar ierobežotu atbildību ir to valdes loceklis.

No minētās normas izriet, ka Sabiedrības dokumentācijas saglabāšana un nodošana nākamajai Sabiedrības amatpersonai (izskatāmajā lietā - likvidatoram) saskaņā ar likvidatora pieprasījumu ir prasītāju kā Sabiedrības bijušo amatpersonu pienākums.

Lietā noskaidrots, ka pieprasītie dokumenti likvidatora noteiktajā termiņā nav nodoti. Minēto apstiprina pašu prasītāju iesniegtie pierādījumi - 2022. gada 6. janvārī likvidatoram adresētais uzaicinājums tikties 2022. gada 12. janvārī Sabiedrības dokumentu un mantas pārņemšanai, kā arī 2022. gada 12. janvāra ZTI Andra Spores Akts par fakta fiksēšanu*(lietas 110.,113.lapa).*

[6.2] Saskaņā ar Maksātnespējas likuma 60. panta 3. daļu parādniekam ir pienākums iesniegt maksātnespējas procesa pieteikumu, ja pastāv kāda no Maksātnespējas likuma 57. panta 5., 6. un 9. punktā minētajām maksātnespējas procesa pazīmēm.

No Lursoft reģistra datu bāzē pieejamās VID informācijas redzams, ka Sabiedrības VID administrēto nodokļu (nodevu) parāds ir sācis veidoties jau 2017. gada maijā t.i., prasītāju, kā valdes locekļu amata pilnvaru laikā.

Atbilstoši Tiesu informācijas sistēmā pieejamai informācijai par tiesvedības gaitu konstatējams, ka ar Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas 2021. gada 17. augusta lēmumu ir ierosināta tiesvedība civillietā Nr.C30637921, likvidējamās SIA /nosaukums/ prasībā pret /pers. A/ un /pers. B/ par zaudējumu piedziņu. Ar Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas 2022. gada 3. februāra lēmumu tiesvedība lietā apturēta līdz likumīgā spēkā stāsies galīgais nolēmums izskatāmajā lietā (/pers. A/ un /pers. B/ prasībā par likvidatora atcelšanu).

Komerclikuma 322. panta pirmā daļa noteic, ka likvidatoram ir visas valdes un padomes tiesības un pienākumi, kas nav pretrunā ar likvidācijas mērķi. Šī panta otrā daļa noteic, ka likvidators piedzen parādus, ieskaitot summas, kas sabiedrībai pienākas par neapmaksātajām kapitāla daļām, pārdod sabiedrības mantu un apmierina kreditoru prasījumus.

Tādējādi atbilstoši minētajam, atbildētājam kā sabiedrības likvidatoram ir tiesības celt prasību pret prasītājiem kā sabiedrības bijušajiem valdes locekļiem par zaudējumu atlīdzināšanu un secīgi arī izlemt jautājumu par nepieciešamību iesniegt maksātnespējas procesa pietikumu.

[6.3] Komerclikuma 318.[1] panta sestajā daļā noteikts, ka komercreģistra iestāde savā tīmekļvietnē publicē paziņojumu par likvidatora iecelšanu. Savukārt Komerclikuma 324. panta trešajā daļā paredzēts, ka šā panta pirmajā un otrajā daļā un šā likuma 318.[1] panta sestajā daļā minētajā paziņojumā

sabiedrības kreditori uzaicināmi pieteikt savus prasījumus viena mēneša laikā pēc paziņojuma publicēšanas dienas, ja dalībnieku sapulces lēmumā vai tiesas nolēmumā par sabiedrības darbības izbeigšanu nav noteikts garāks kreditoru pieteikšanās termiņš.

No iepriekš citēto normu formulējuma nepārprotami izriet, ka likumdevējs noteicis maksimālo termiņu, kādā kreditoriem jāpiesaka savs prasījums. Līdz ar to nav pamatots prasītāju arguments, ka Sabiedrības kreditoru prasījumu pieteikšanai noteiktais termiņš ir nesamērīgi īss.

[6.4] Komerclikuma 319. panta pirmajā daļā noteikts, ka par likvidatoru var būt rīcībspējīga fiziskā persona. Savukārt minētā panta trešajā daļā paredzēts, ka par likvidatoru nevar būt persona, kura atbilstoši šā likuma 221. panta ceturtās daļas pirmajā teikumā un 304. panta trešajā daļā noteiktajiem ierobežojumiem nevar būt par sabiedrības valdes locekli.

Prasītāji nav norādījuši ne uz vienu no minētajās tiesību normās paredzētajiem pamatiem, kuru dēļ atbildētājs nevarētu ieņemt Sabiedrības likvidatora amatu, arī citi prasības pieteikumā norādītie apstākļi neietilpst Komerclikuma 319. panta pirmajā daļā, 221. panta ceturtajā daļā un 304. panta trešajā daļā paredzēto ierobežojumu skaitā.

Ņemot vērā minēto, tiesa atzīst, ka Sabiedrības likvidācijas procesu reglamentējošas tiesību normas pārkāpumi lietā nav konstatēti.

[6.5] Komerclikuma 321. pantā nav noteikts atbildētāja, kā likvidatora pienākums pierādīt, ka iemesli viņa atcelšanai nav svarīgi. Ņemot vērā minēto, tiesa uzskata, ka prasībās par likvidatora atcelšanu, pamatojoties uz Komerclikuma 321. panta otro daļu, ir piemērojami vispārējie Civilprocesa likuma noteikumi par pierādīšanas pienākumu.

Atbilstoši Civilprocesa likuma 93. panta pirmajai daļai, tieši prasītāju pienākums ir pierādīt likvidatora pieļautus likuma pārkāpumus, kas būtu uzskatāms par svarīgiem iemesliem likvidatora atcelšanai no amata Komerclikuma 321. panta izpratnē, taču tiesas ieskatā, par apstākļiem, kas varētu tikt vērtēti kā svarīgi iemesli likvidatora atcelšanai, pierādījumi lietā nav iesniegti.

Atbilstoši Civilprocesa likuma 104.panta otrajai daļai pušu paskaidrojumi, kas ietver ziņas par faktiem, uz kuriem pamatoti viņu prasījumi vai iebildumi, atzīstami par pierādījumiem, ja tos apstiprina citi [..] pārbaudīti un novērtēti pierādījumi. Tiesa atzīst, ka prasītāju subjektīvās šaubas par likvidatora personību, Komerclikuma izpratnē nevar tikt atzīstas par svarīgu iemeslu likvidatora atcelšanai no amata.

Ņemot vērā konstatētos faktiskos apstākļus, tiesa atzīst, ka prasība par likvidatora atcelšanu un jauna likvidatora iecelšanu, kā nepamatota un nepierādīta ir noraidāma.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Civilprocesa likuma 8., 93., 189. - 193., 195. pantu, tiesa

nosprieda

noraidīt /pers. A/ un /pers. B/ prasību pret likvidējamo SIA /nosaukums/un /pers. C/ par likvidatora atcelšanu.

Spriedumu var pārsūdzēt 20 dienu laikā no sprieduma pieejamības dienas Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijā, apelācijas sūdzību iesniedzot Rīgas pilsētas Pārdaugavas tiesā, Rīgā, Daugavgrīvas ielā 58.

Spriedums sastādīts un pieejams tiešsaistes sistēmā vai tiesas kancelejā 2022. gada 14. februārī, kas uzskatāms par sprieduma pasludināšanas datumu.

Tiesnese S.Sondare